

การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาลักษณะทั่วไปของเกษตรกรที่ปลูกถั่วลิสง ต้นทุนการผลิตและการตลาด ตลอดจนปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข โดยได้ดำเนินการเลือกพื้นที่เกษตรกรที่ปลูกถั่วลิสงที่อยู่ในตำบลหนองแวง และกลุ่มผู้ประกอบการค้าส่ง/ปลีกลั่วลิสงในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่ปลูกถั่วลิสงเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 37.26 ปี และส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 3.6 คน มีพื้นที่เฉลี่ย 26.8 ไร่ แหล่งน้ำที่ใช้คือได้มาจากบ่อหรือสระเป็นส่วนใหญ่ แรงงานที่ใช้มีทั้งแรงงานในครัวเรือนและแรงงานจ้าง ปุ๋ยที่ใช้มีทั้งปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี

ต้นทุนการปลูกถั่วลิสง แบ่งเป็นต้นทุนทุนต้นคงที่ 685.72 บาท และต้นทุนผันแปร 2,137.81 บาท ผลิตเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 271.66 กิโลกรัม รายได้จากการขายถั่วลิสงของเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 4,501-5,500 บาท ราคาขายเฉลี่ยกิโลกรัมละ 19.66 บาท ดังนั้นเกษตรกรต้องผลิตให้ได้ไร่ละ 57.72 กิโลกรัมจึงจะทำให้เกิดการคุ้มทุน ซึ่ง ณ จุดนี้จะไม่มีการกำไรหรือขาดทุน พ่อค้าคนกลางมีทั้งพ่อค้าส่งมือ 1 พ่อค้าส่งและปลีกในอำเภอ พ่อค้าปลีกในหมู่บ้าน ซึ่งมีประสบการณ์เฉลี่ย 11.83 ปี ส่วนใหญ่จะรับซื้อถั่วลิสงตากแห้งมีเปลือกและเป็นผู้กำหนดราคาซื้อขาย ในอำเภอหนองบัวแดงมีวิธีการตลาดซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 5 วิธีการตลาดหรือ 5 ช่องทางและมีวิธีการตลาดที่สำคัญดังนี้

ส่วนเรื่องการตลาดของพ่อค้าถั่วลิสง เส้นทางที่ 1 ส่วนเรื่องการตลาดของพ่อค้ามือที่ 1 และพ่อค้าส่งและปลีกในอำเภอ เท่ากับกิโลกรัมละ 8.34 บาท โดยแบ่งเป็นส่วนเรื่องการตลาดของพ่อค้ามือที่ 1 เท่ากับกิโลกรัม 3.34 บาท และเป็นส่วนเรื่องการตลาดของพ่อค้าส่งและปลีกในอำเภอเท่ากับกิโลกรัมละ 5 บาท ส่วนต้นทุนการตลาดรวมจะเท่ากับกิโลกรัมละ 2.83 บาท ซึ่งแยกเป็นต้นทุนการตลาดของพ่อค้ามือที่ 1 เท่ากับกิโลกรัมละ 1.36 บาท และเป็นต้นทุนการตลาดของพ่อค้าส่งและปลีกในอำเภอเท่ากับกิโลกรัมละ 1.47 บาท ในส่วนที่เป็นกำไรของพ่อค้าทั้งหมดรวมเท่ากับกิโลกรัมละ 5.51 บาท แยกได้เป็นกำไรของพ่อค้าส่งมือที่ 1 เท่ากับกิโลกรัมละ 1.98 บาท และเป็นกำไรของพ่อค้าส่งและปลีกในอำเภอเท่ากับกิโลกรัมละ 3.53 บาท และราคาที่เกษตรกรได้รับเท่ากับกิโลกรัมละ 19.66 บาท

T 132034

ส่วนเหลือการตลาดของพ่อค้าถั่วลิสง เส้นทางที่ 2 ส่วนเหลือการตลาดของพ่อค้าขายส่งมือ 1 พ่อค้าส่งและปลีกในอำเภอ และพ่อค้าปลีกในหมู่บ้าน เท่ากับกิโลกรัมละ 13 บาท โดยแบ่งเป็นส่วนเหลือการตลาดของพ่อค้ามือที่ 1 เท่ากับกิโลกรัม 3.34 บาท ส่วนเหลือการตลาดของพ่อค้าส่งและปลีกในอำเภอเท่ากับกิโลกรัมละ 5 บาท และพ่อค้าขายปลีกในหมู่บ้าน เท่ากับกิโลกรัมละ 4 บาท ส่วนต้นทุนการตลาดรวมจะเท่ากับกิโลกรัมละ 4.54 บาท ซึ่งแยกเป็นต้นทุนการตลาดของพ่อค้ามือที่ 1 เท่ากับกิโลกรัมละ 1.36 บาท ต้นทุนการตลาดของพ่อค้าส่งและปลีกในอำเภอเท่ากับกิโลกรัมละ 1.47 บาทและต้นทุนการตลาดของพ่อค้าปลีกในหมู่บ้านเท่ากับกิโลกรัมละ 1.71 บาท ในส่วนที่เป็นกำไรของพ่อค้าทั้งหมดรวมเท่ากับกิโลกรัมละ 8.20 บาท แยกได้เป็นกำไรของพ่อค้าส่งมือที่ 1 เท่ากับกิโลกรัมละ 1.98 บาท กำไรของพ่อค้าส่งและปลีกในอำเภอเท่ากับกิโลกรัมละ 3.53 บาท และเป็นของพ่อค้าปลีกในหมู่บ้านเท่ากับกิโลกรัมละ 2.29 บาท

ปัญหาและอุปสรรคของผู้ปลูกถั่วลิสง มี 2 ประการด้วยกัน ประการแรกคือด้านการผลิต มักจะพบปัญหาด้านโรคต่าง ๆ เช่น โรคใบร่วง และแมลงประเภทต่าง ๆ เข้าทำลายสร้างความเสียหาย เช่น เลียนดิน และอีกประการหนึ่งคือด้านการตลาด ที่มีราคาไม่แน่นอนนอกจากนี้ยังไม่สามารถต่อรองราคาขายผลผลิตกับพ่อค้าได้ ข้อเสนอแนะเกษตรกรควรมีโกดังเก็บผลผลิตเพื่อรอจำหน่ายในฤดูที่ถั่วลิสงมีราคาดีหรือแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า และควรรวมผลผลิตออกจำหน่ายหลาย ๆ ตลาด แทนการขายให้กับพ่อค้าคนกลางในตลาดอำเภอเพียง 1-2 ราย นอกจากนี้ต้องรักษาผลผลิตให้มีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาด มีการคัดเกรด มีการแบ่งบรรจุให้ตรงกับลูกค้าต้องการ

ปัญหาและอุปสรรคของผู้ประกอบการ มีปัญหาด้านผลผลิตไม่ได้มาตรฐาน มีเชื้อราปนเปื้อนจำนวนผลผลิตไม่สม่ำเสมอ ข้อเสนอแนะผู้ประกอบการควรส่งเสริมให้มีการอบรมและให้ความรู้แก่เกษตรกร เช่น แนะนำให้ความรู้สมัยใหม่ การจัดทำแปลงสาธิต การอนุรักษ์ดินโดยใช้ปุ๋ยคอก, ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยชีวภาพ การดูแลบำรุงต้นถั่วลิสง รวมไปถึงการเก็บเกี่ยว การตากแห้งและรักษาคุณภาพถั่วลิสง นอกจากนี้รวมไปถึงการให้ทุนแก่เกษตรกร การประกันราคาด้วย